

Examenul de bacalaureat național 2013
Proba E. d)

Filosofie

Varianta 2

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

I. TEMA

(30 bodov)

A. Napíšte na skúšobný list písmeno zodpovedajúce správnej odpovedi, pre každú z nasledovných situácií. Len jedna z možných odpovedí je správna.

1. Sloboda vôle predstavuje :
 - a. Slobodu človeka vybrať si z viacerých možností
 - b. Prejav absolútnej slobody ľudskej bytosti
 - c. Slobodu jedinca mať vlastné presvedčenie a vierovyznanie
 - d. Slobodu človeka nepodriaďiť sa nespravodlivým zákonom
2. Augustin chápe človeka, ako:
 - a. Jedinečnú bytosť, ktorej duša predpokladá pamäť, obrazotvornosť a vôľu
 - b. Trojjedinú existenciu, ktorá sa rozdeľuje na rozdielne roviny, podľa okolností
 - c. Zmes utvorený z duše a skutočnosť, že je súcnom
 - d. Zloženého z tela a duše, bytosti, ktorá vie že je a že chce, chce byť a vedieť
3. Deontologická etika považuje, že jeden skutok má morálnu hodnotu :
 - a. Ak sa riadi normatívnymi princípmi, ktoré jej dávajú nevyhnutnosť a univerzálnosť
 - b. Prostredníctvom nej sa dosiahne slasť
 - c. Nemá dostatočne určený cieľ
 - d. Vzťahuje sa na kontroverzné problémy so zjavným morálnym charakterom
4. Politická teória podľa ktorej hlavná funkcia štátu je zaručovanie individuálnych práv a slobôd sa menuje:
 - a. liberalizmus
 - b. etatizmus
 - c. elitizmus
 - d. anarchizmus
5. „Jestvovanie v mistériu a pre zjavenie“, definuje ľudskú náтуру v koncepcii:
 - a. L. Blagu
 - b. J. Locka
 - c. Platona
 - d. J. St. Milla
6. Hlavná myšlienka eudaimonistických etík je:
 - a. Podstata morálky je utilita
 - b. Blaho /šťastie sa dosiahne racionálnym vyhľadávaním, vedeným intelektom
 - c. Maximálne blaho sa dosiahne neprítomnosťou telesnej bolesti ako i utrpenia duše
 - d. Podstatou morálky je slasť

18 bodov

B. Sloboda je povedomou skúsenosťou pre každého z nás. V najvšeobecnejšej forme môžeme tvrdiť, že pod slobodou rozumieme nejestvovanie prekážok alebo obmedzení.

1. Uveďte tri druhy slobody. **6 bodov**
2. Vysvetlite za pomoci konkrétneho príkladu vzťah jestvujúci medzi slobodou a politickými obmedzeniami. **3 body**
3. Vyjadrite afirmatívny filozofický výrok, ktorý by dal do vzťahu pojmy *právneho štátu a slobody*. **3 body**

II. TÉMA

(30 bodov)

Analyzujte nakrátko, z filozofického pohľadu, problematiku *spravodlivosti ako sociálno politickú hodnotu*, berúc do ohľadu nasledovné oporné body:

- Menovať jedného filozofa, ktorý sa venoval problematike spravodlivosti ako sociálno politickej hodnote **4 body**
- Vysvetliť jednu filozofickú tézu/náhlad o spravodlivosti **10 bodov**
- Uviesť konkrétny príklad situácie zo súčasnej spoločnosti a tak podporiť filozofickú tézu/náhlad, ktorú ste vysvetlili **6 bodov**
- Vyjadriť jednu námietku proti filozofickej téze/náhladu ktorú ste práve vysvetlili **6 bodov**
- Upresniť spôsob akým sa môže analyzovať vzťah jestvujúci medzi rovnosťou a spravodlivosťou z pohľadu predstaviteľa sociálno ekonomického egalitarizmu **4 body**

III. TÉMA

(30 bodov)

A. *Doktrína podľa ktorej podstatou morálky je utilita alebo princíp najvyššieho blaha tvrdí, že skutky sú dobré vtedy, keď prinášajú blaho a zlé ak majú ako výsledok opak blaha a šťastia. Pod slovom "blaho" rozumieme slasť alebo nejestvovanie utrpenia a pod „nešťastím“ utrpenie alebo nejestvovanie šťastia. (...) Predsa len musíme pripustiť, že všeobecne utilitaristickí filozofi uznávajú nadradenosť duchovných slasť pred tými telesnými. Táto nadradenosť pozostáva hlavne v dlhšom trvaní zjavnosti a väčšej intenzity tých prvých, čiže skôr v prednostiach, ktoré poskytujú ako v ich vnútornej náture.*

(John Stuart Mill, *Utilitarizmus*)

1. Spresnite na základe daného textu dve charakteristiky morálky. **4 body**
2. Uveďte jeden rozdiel jestvujúci medzi filozofickým náhladom na morálku predstaveným v texte a iným filozofickým náhladom na morálku, ktorého hlavnú myšlienku (tému) ste podrobne vysvetlili. **6 bodov**
3. Vystihnite v rozsahu pol strany jestvovanie vzťahu medzi pojmami *utilita a blaho* (šťastie). **10 bodov**

B. Vediač, že podľa Aristotela, *človek je spoločenský živočích*:

1. Argumentujte v prospech filozofickej myšlienky/tézy predstavenej v zadaní. **6 bodov**
2. Vyjdrite si vlastný názor ohľadom aktuálnosti filozofického náhladu predstaveného v zadaní. **4 body**